

ἐγκορδίους ἀσπασμούς πρὸς φίλον δεδοκιμασμένον καὶ πιστόν, καὶ παρήγγειλε τὸν πρωτότοκον υἱὸν του νὰ εὐχαριστήσῃ ἐξ ὀνόματός του τὴν φρουρὰν τῆς Σεβαστουπόλεως· μετὰ δὲ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἐξεψύξεν ἄνευ ὀδύνης καὶ ἄνευ ἀγωνίας. Ἐξηπλωμένος ἐπὶ ἀπλουστάτης κλίνης στρατιωτικῆς, καὶ ἐσκεπασμένος μετὰ τοῦ στρατιωτικοῦ μανδύου του, εἶχε γαλήνιον τὸ πρόσωπον, οὕτινος τὸ κάλλος καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐσεβάσθη καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος.

» Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ὑπερηγάπα τὴν οἰκογένειάν του· ἦτο σύζυγος εὖνους καὶ προσηνῆς, πατὴρ φιλοπτοργότατος καὶ ἀγρυπνος. Θαυμαστός ἦτο ὁ οἰκειακὸς βίος του, διότι ἀπλότης μεγίστη ἐπεκράτει μεταξὺ πάντων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας. Καὶ πατὴρ, καὶ μήτηρ, καὶ τέκνα ἐφέροντο πρὸς ἀλλή-

ῶλεπε δὲ καθ' ἑκάστην καὶ πολλάκις ἐντὸς τῆς ἡμέρας, καὶ ἐπεσκέπτετο τοὺς ἐγγόνους του διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν ὑγιαίνουν, φροντίζων μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας περὶ τῆς ἀγωγῆς των, ἣν τινα ἀνέθετεν εἰς ἄνδρας δεδοκιμασμένους καὶ πιστούς. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς, ἡ δούκισσα Λεῦχτεμπεργ ἐπανελάβε τὸν ἀρχαῖον τίτλον τῆς μεγάλης δούκισσης· πρὸς δὲ τὰ τέκνα αὐτῆς, ἅτινα περιεποιεῖτο ἰδιαζόντως ὁ πάππος των παρευρισκόμενος πάντοτε καὶ κατ' ἐξαιρέσιν εἰς τὸ γεῦμά των, ἀπενεμήθη ὁ τῆς αὐτοκρατορικῆς ἐψηλότητος.

» Τὸ ἀξιόλογον τοῦτο πολίτευμα τοῦ αὐτοκράτορος Νικολάου δύο εἶχε πηγάς, τὴν πατρικὴν στοργήν, καὶ τὴν πολιτικὴν προνοίαν· ἤθελε νὰ συσφίξη ἐτι μᾶλλον τοὺς οἰκογενειακοὺς δεσμοὺς διὰ νὰ

Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ὁ Α'.

λους ὡς ἀπλοὶ καὶ τίμιοι ἰδιῶται. Ποτὲ ὅτε ἦσαν μόνοι δὲν ἐδέχετο νὰ τὸν ὀνομάζωσι τὰ τέκνα του Μεγαλειώτατον, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὰς ἐπισήμους τελετάς.

» Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος κατέλιπεν ἑξ τέκνα· τὸν διαδόχον αὐτοῦ Ἀλέξανδρον τὸν Β', τὰς μεγάλας δούκισσας Μαρίαν, χήραν τοῦ δουκὸς Λεῦχτεμπεργ Μαξιμιλιανοῦ, καὶ Ὀλγαν, σύζυγον τοῦ διαδόχου Βυρτεμβέργης, καὶ τοὺς μεγάλους δούκας Κωνσταντῖνον, Νικόλαον, καὶ Μιχαήλ, ἑξ ὧν οἱ δύο τελευταῖοι εἰσὶν ἐτι ἄγαμοι. Καὶ ὁ μὲν Ἀλέξανδρος, καὶ ἡ Μαρία, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἔχουσι τέκνα, ἡ δὲ Ὀλγα οὐχί. Πλὴν δὲ ταύτης, διαμενούσης εἰς Στουτγάρδην, ὅλα τὰ ἄλλα τέκνα καὶ οἱ ἐγγονοὶ τοῦ αὐτοκράτορος κατῴκουν μετ' αὐτοῦ. Ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συμ-βῇ μετὰ πάντων ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην· τοὺς ἐ-

μπειδώσῃ τὴν δυναστείαν του· ἤθελε νὰ διαδεχθῇ αὐτὸν ὁ πρωτότοκος τῶν υἱῶν του ἄνευ σπαραγμῶν, καὶ νὰ ἐξαλειφθῇ τοῦ λοιποῦ πᾶς δισταγμὸς ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα τοῦ διαδόχου· ἤθελε τέλος πάντων νὰ περιστοιχίσωσι, ζῶντος αὐτοῦ ἐτι, ὅλα τοῦ τὰ τέκνα τὸν ἀδελφόν των Ἀλέξανδρον· καὶ ἐπέτυχεν. Ὅθεν καὶ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει σήμερον ἐν Ῥωσίᾳ ὅτι ἡ αὐτὴ ἔνωσις ὑπάρχει καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του. Ἀλλὰ, καὶ ἂν ἦτο ἀνάγκη νέας εἰς τοῦτο συνδρομῆς, ἡ χήρα τοῦ Νικολάου ἤθελε χορηγήσῃ αὐτὴν διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῆς, καλῶς ἐννοῶσα ὅτι σεβομένη τὴν θέλησίν του ἀποδίδει τὴν καλλίστην τῶν τιμῶν εἰς τὴν μνήμην του. Καὶ ἐπειδὴ ἀγαπῶσιν εἰς ἄκρον αὐτὴν τὰ τέκνα τῆς, οὐδεὶς ἤθελε τολμήσῃ νὰ παρακούσῃ.

» Μετὰ τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του, ὁ αὐτοκράτωρ Νικόλαος ἠγάπα ὑπὲρ πάντα ἄλλον τῆς